

ปัจจัยสนับสนุนจากองค์การที่มีผลต่อการปฏิบัติงานป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออกของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบงานควบคุมโรคในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น

Organizational Supporting Factors Affecting Dengue Fever Prevention and Control Performance among Disease Control Health Workers in Health Promoting Hospital, Khon Kaen Province

วุฒิสักดิ์ คำภาซี ส.ม. (การบริหารสาธารณสุข)*

Woottisuk Kumpasee M.P.H. (Public Health Administration)

วิทัศน์ จันทร์โพธิ์ศรี วท.ม. (เทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม)**

Witat Janposri M.Sc. (Technology of Environmental Management)

* สำนักงานสาธารณสุขอำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น

Banfang Distric Health Office, Khon Kaen Province

**ภาควิชาบริหารสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Department of Public Administration, Faculty of Public Health, Khon Kaen University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาแบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional study) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสนับสนุนจากองค์การที่มีผลต่อการปฏิบัติงานป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออกของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบงานควบคุมโรคในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบงานควบคุมโรคที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดขอนแก่น ปีงบประมาณ 2553 จำนวน 248 คน คำนวณขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณตามแบบการวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis) ได้ขนาดตัวอย่าง 134 คน สุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบ (Systematic Random Sampling) เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 1 กุมภาพันธ์ ถึง 31 มีนาคม 2554 ด้วยแบบสอบถามที่มีค่าความเที่ยง 0.97 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป แจกแจงข้อมูลด้วยค่าสถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ 51.50 อายุเฉลี่ย 35.83 ± 8.86 ปี สถานภาพสมรสคู่ร้อยละ 62.68 ระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าร้อยละ 73.88 รายได้ระหว่าง 10,001–20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 50.00 Median = 20,000 บาท (Minimum = 8,000 บาท, Maximum = 42,500 บาท) ค่ามัธยฐานของประสบการณ์ทำงานควบคุมโรคไข้เลือดออก = 10 ปี ต่ำสุด 1 ปี สูงสุด 35 ปี ระดับการสนับสนุนจากองค์การภาพรวมอยู่ในระดับสูง (ค่าเฉลี่ย 130.31 ± 12.42) และระดับการปฏิบัติงานควบคุมป้องกันโรคไข้เลือดออกภาพรวมอยู่ในระดับสูง (ค่าเฉลี่ย 154.82 ± 1.36) ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากองค์การที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออกของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบงานควบคุมโรคในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่นคือ ปัจจัยด้านการบริหาร และปัจจัยด้านงบประมาณ โดยสามารถร่วมกันพยากรณ์การปฏิบัติงานป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออกได้ร้อยละ 57.60 ปัญหาอุปสรรคที่พบมากที่สุดคือ การสนับสนุนจากองค์การด้านวัสดุอุปกรณ์ที่ไม่เพียงพอ จึงควรมีการประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอสนับสนุนทั้งด้านงบประมาณและอุปกรณ์ มีการดูแลซ่อมบำรุงรักษาอุปกรณ์ที่มีอยู่ให้พร้อมใช้งานเสมอ

คำสำคัญ: ไข้เลือดออก เจ้าหน้าที่สาธารณสุข โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ

Abstract

This cross-sectional study aims to study organizational support affecting dengue fever prevention and control of health officials responsible for disease control in health promoting hospitals in Khon Kaen Province. In this study, the population was 248 health officials responsible for disease control in health promoting hospitals, Khon Kaen Province, in the fiscal year 2010. Calculated by the Multiple Regression Analysis, the samples size was 134; the Systematic Random Sampling Method was applied in sample selection. By a questionnaire with validity of 0.97, the data was collected during 1st February – 31st March 2011. The data was analyzed by the computer software and statistics covered percentage, mean, standard deviation, Pearson correlation coefficient and Stepwise Regression.

It was found from the research results that most samples were male (51.50%), married (62.68%), had average ages of 35.83 ± 8.86 years, had bachelor's degree or equivalent (73.88%), income 10,001 – 20,000 baht 50.00 percentage and median 20,000 baht (Minimum = 8,000 baht, Maximum = 42,500 baht). Median of work experience on dengue fever prevention and control was at 10 years; the lowest and highest experiences were 1 and 35 years, respectively. The overall organizational support was at the high level, with an average of 130.31 ± 12.42 . The overall performance of dengue fever prevention and control was at the high level, with an average of 154.82 ± 1.36 . The organizational supporting factors affecting dengue fever prevention and control of health officials responsible for disease control in health promoting hospitals in Khon Kaen Province were management and budget factors. Both factors are able to predict the performance of dengue fever prevention and control at 57.6%. The most frequently found problem was insufficient equipment and materials. Therefore, collaboration with related functions should be established to ensure equipment maintenance and support.

Keywords: Dengue fever, Health officials, Health promoting hospital

บทนำ

ปัญหาสุขภาพของประเทศไทยที่สำคัญอย่างหนึ่ง คือ การป่วยและเสียชีวิตด้วยโรคไข้เลือดออก โรคไข้เลือดออกเป็นโรคติดต่อที่เกิดจากเชื้อไวรัส และมีขลุ่ยลายเป็นพาหะนำโรค ประเทศไทยเริ่มพบโรคไข้เลือดออกตั้งแต่ปี พ.ศ. 2492 และพบการระบาดใหญ่ครั้งแรกในปี 2501 ในพื้นที่กรุงเทพฯ - ธนบุรี ในระยะ 50 ปีที่ผ่านมาพบว่าการระบาดของโรคไข้เลือดออกเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ กระจายสู่ทุกภาคของประเทศไทยอย่างรวดเร็ว⁽¹⁾ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น เป็นหน่วยงานภาครัฐที่มีบทบาทในด้านการดำเนินการสนับสนุนและการแก้ไขปัญหาโรคไข้เลือดออก ทั้งด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านวิธีการจัดการ และนโยบายการสนับสนุนทางวิชาการ และมีหน่วยบริการ

สุขภาพในพื้นที่ คือ โรงพยาบาลชุมชน สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ เป็นหน่วยงานสนับสนุนการดำเนินงาน และให้การสนับสนุนด้านวิชาการ อีกทั้งยังมีสถานอนามัย (Primary Care Unit: PCU) ที่ได้รับการยกระดับเป็นโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (Health Promoting Hospital) ให้บริการด้านการรักษาพยาบาล การสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันควบคุมโรค การฟื้นฟูสภาพ เพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพดี มีบทบาทในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นหน่วยปฏิบัติการที่ประสานการสนับสนุนการดำเนินงานกับเครือข่ายในพื้นที่ ใช้เกณฑ์และตัวชี้วัดที่ประกอบด้วย 3 กิจกรรม คือ การบริหารจัดการให้หน่วยงานมีความพร้อมก่อนการระบาด การบริหารให้หน่วยงานมีความพร้อมเมื่อถึงฤดูกาลระบาดของควบคุมเมื่อเกิดการระบาด⁽²⁾ การปฏิบัติงาน

ในการป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออกของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบงานควบคุมโรคในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดขอนแก่น มีปัจจัยหลายอย่างเข้ามาเกี่ยวข้อง ได้แก่ ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลที่แสดงถึงภูมิหลัง และความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งคุณลักษณะส่วนบุคคลนั้น ประกอบด้วยลักษณะสำคัญ 3 ประการ คือ ลักษณะด้านประชากร ลักษณะด้านความสามารถ และลักษณะด้านจิตวิทยา ร่วมกับปัจจัยด้านความพยายามในการทำงาน ซึ่งแรงจูงใจจะมีผลโดยตรงกับระดับความพยายามในการทำงานของบุคคล ร่วมกับปัจจัยด้านการสนับสนุนจากองค์กร⁽³⁾ ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยด้านการบริหาร 4 อย่างได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านการบริหาร⁽⁴⁾ จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องการสนับสนุนจากองค์กรที่มีผลต่อการปฏิบัติงานป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออกของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบงานควบคุมโรคในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น โดยศึกษาปัจจัยด้านระดับการสนับสนุนจากองค์กร คุณลักษณะส่วนบุคคล และระดับการปฏิบัติงานป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออก ที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบงานควบคุมโรคในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น ตลอดจนปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออก ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คาดว่าจะเป็นประโยชน์ต่อทั้งบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนพัฒนาเพื่อให้การสนับสนุนการปฏิบัติงานป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออกของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบงานควบคุมโรคในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านการสนับสนุนจากองค์กรที่มีผลต่อการปฏิบัติงานป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออกของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบงานควบคุมโรคในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น

2. เพื่อศึกษาระดับการสนับสนุนจากองค์กรการระดับการปฏิบัติงานป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออกของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบงานควบคุมโรคในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น

3. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออกของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบงานควบคุมโรคในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น

สมมติฐาน

ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากองค์กรมีผลต่อการปฏิบัติงานควบคุมป้องกันโรคไข้เลือดออกของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบงานควบคุมโรคในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยด้านการสนับสนุนจากองค์กรที่มีผลต่อการปฏิบัติงานป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออกของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบงานควบคุมโรคในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น ประชากรที่ศึกษาคือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบงานควบคุมโรคในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นแบบเชิงพรรณนา (Descriptive Research) แบบภาคตัดขวาง (Cross Sectional Study)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบงานควบคุมโรคที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น ปีงบประมาณ 2553 จำนวน 248 คน ใช้สูตรการคำนวณกลุ่มตัวอย่างแบบการวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis)⁽⁵⁾ ดังนี้

$$n_p = n_1 / (1 - \rho^2 \cdot 1.2.3...p) \dots\dots\dots (1)$$

$$n_1 = (Z_{1-\alpha/2} + Z_{1-\beta})^2 / C(r)^2 + 3 \dots\dots\dots (2)$$

$$C(r) = \frac{1}{2} \log((1+r)/(1-r)) \dots\dots\dots (3)$$

- n_p = จำนวนขนาดตัวอย่างของกลุ่มที่ศึกษา
- n_1 = จำนวนขนาดตัวอย่างของความสัมพันธ์คู่ที่ 1
- ρ = partial correlation coefficient หรือค่าสัมประสิทธิ์เชิงส่วน
- r = correlation coefficient หรือค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวอย่าง
- Z = ค่ามาตรฐานภายใต้โค้งปกติ ที่ระดับความเชื่อมั่น $(1-\alpha)$
- $\alpha = 0.05$ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% มีค่า 1.96
- Power = 90 คืออำนาจในการทดสอบที่ $\beta = 0.1$
- ดังนั้น $Z_{1-\beta} = 1.8$

ในการคำนวณขนาดตัวอย่างในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรหลักที่ศึกษาจากงานวิจัยเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลที่มีลักษณะสภาพแวดล้อมการปฏิบัติงานใกล้เคียงโดยนำไปทดลองในจังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 30 ชุดซึ่งมีค่า r เท่ากับ 0.75 และ $\rho = 0.494$

แทนค่าในสูตร จะได้ $n_p = 133.6$ คน

ได้ขนาดตัวอย่างจำนวน 134 คน ซึ่งเมื่อทราบขนาดตัวอย่างแล้วจึงใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบ (Systematic Random Sampling) เพื่อเป็นตัวแทนในการตอบแบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถามที่ให้ผู้ตอบได้เลือกตอบ (Self-Instructed Questionnaire) โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ส่วน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาคำนวณหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาคซ์ (Cronbrach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเที่ยงแบบสอบถาม 0.97 รายละเอียดดังนี้ ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล เป็นแบบคำถาม

ปลายปิดให้เลือกตอบและปลายเปิดให้เติมข้อความ ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ ประสบการณ์การทำงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการสนับสนุนจากองค์กร ประกอบด้วย การสนับสนุนด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และด้านการบริหาร โดยคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีคำตอบให้เลือกตอบ 5 ระดับ (5, 4, 3, 2, 1) ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานป้องกันควบคุมโรค ใช้เลือดออกของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบงานควบคุมโรคในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีคำตอบให้เลือกตอบ 5 ระดับ (5, 4, 3, 2, 1) ส่วนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานสร้างสุขภาพซึ่งเป็นคำถามปลายเปิดให้แสดงความคิดเห็นโดยอิสระ โดยแบบสอบถามที่นำมาใช้ในการศึกษาคั้งนี้ได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

ตัวแปรและการวัด

ส่วนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคล เป็นคำถามปลายปิดให้เลือกตอบและปลายเปิดให้เติมข้อความ ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ ประสบการณ์การทำงาน รายละเอียดคือ

1. เพศ หมายถึงคุณลักษณะของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข มีระดับการวัดเป็นนามสเกล (Nominal Scale) วัดเป็น (1) ชาย (2) หญิง
2. อายุ หมายถึงอายุผู้ตอบแบบสอบถามเป็นปี มีระดับการวัดเป็นอัตราส่วนสเกล (Ratio Scale)
3. สถานภาพสมรส หมายถึงสถานภาพสมรสของผู้ตอบแบบสอบถาม มีระดับการวัดเป็นนามสเกล (Nominal Scale) วัดเป็น (1) โสด (2) คู่ (3) หม้าย/หย่า/แยก
4. ระดับการศึกษา หมายถึงการจบการศึกษาในระดับสูงสุดขณะทำแบบสอบถามของผู้ตอบแบบสอบถาม มีระดับการวัดเป็นอันดับสเกล (Ordinal Scale) วัดเป็น (1) ต่ำกว่าปริญญาตรี (2) ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

(3) ปริญาโทหรือสูงกว่า

5. รายได้ หมายถึงรายได้ทั้งหมดของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น เงินเดือน ค่าตอบแทน การประกอบอาชีพเสริมต่าง ๆ มีระดับการวัดเป็นอัตราส่วนสเกล (Ratio Scale)

6. ประสบการณ์ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล หมายถึงจำนวนปีที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล มีระดับการวัดเป็นอัตราส่วนสเกล (Ratio Scale)

ส่วนที่ 2 การสนับสนุนจากองค์กร เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการสนับสนุนจากองค์กร 4 ด้าน คือ ด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และด้านการบริหาร โดยคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีคำตอบให้เลือกตอบ 5 ระดับ (5, 4, 3, 2, 1) มีระดับการวัดเป็นช่วงสเกล (Interval Scale) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

5 คะแนน คือ การสนับสนุนจากองค์กรมากที่สุด

4 คะแนน คือ การสนับสนุนจากองค์กรมาก

3 คะแนน คือ การสนับสนุนจากองค์กรปานกลาง

2 คะแนน คือ การสนับสนุนจากองค์กรน้อย

1 คะแนน คือ การสนับสนุนจากองค์กรน้อยที่สุด

เกณฑ์กำหนดการแปลผลระดับคะแนนเฉลี่ยแปลผลโดยรวม พิจารณาจากคะแนนที่ได้ ซึ่งแบ่งระดับคะแนนเฉลี่ยออกเป็น 3 ระดับ ประกอบด้วย

ระดับต่ำ ช่วงคะแนน 0 - 35

ระดับปานกลาง ช่วงคะแนน 36 - 70

ระดับสูง ช่วงคะแนน 71 - 100

โดยกำหนดเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best, 1977)

$$\text{ช่วงคะแนน} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

ส่วนที่ 3 การปฏิบัติงานป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออก ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีคำตอบให้เลือกตอบ 5 ระดับ (5, 4, 3, 2, 1) มีระดับการวัดเป็นช่วงสเกล (Interval Scale) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนเช่นเดียวกับส่วนที่ 2

ส่วนที่ 4 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานควบคุมป้องกันโรคไข้เลือดออกของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบงานควบคุมโรคในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เป็นคำถามปลายเปิดให้เติมข้อความให้แสดงความคิดเห็นโดยอิสระ

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน โดยตัวแปรที่มีระดับการวัดเป็นนามสเกล (Nominal Scale) ต้องทำการเปลี่ยนให้สามารถวิเคราะห์ได้โดยการทำเป็นตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) และกำหนดค่าตัวแปรที่สนใจให้มีค่าเท่ากับ 1 และค่าตัวแปรที่ไม่สนใจให้มีค่าเท่ากับ 0⁽⁶⁾ ตัวแปรอิสระที่มีระดับการวัดเป็นนามสเกล ผู้วิจัยได้เปลี่ยนเป็นตัวแปรหุ่น ดังนี้

เพศ

- เพศชาย = 1
- เพศหญิง = 0

ระดับการศึกษา

- ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า = 1
- ตัวแปรอื่น ๆ = 0

สถานภาพสมรส

- คู่ = 1
- ตัวแปรอื่น ๆ = 0

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัวนี้ ผู้วิจัยได้นำตัวแปรอิสระทุกตัวที่ต้องการวิเคราะห์จับคู่กับตัวแปรตามทีละตัว ได้แก่ การหาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคล การสนับสนุนจากองค์กรกับการปฏิบัติงานควบคุมป้องกันโรคไข้เลือดออกของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบงานควบคุมโรคในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล โดยการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติแบบสองทาง (Two-tailed) ถ้าค่า p-value น้อยกว่า 0.05 แสดงว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามแต่ละคุณนั้นมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งการศึกษาครั้งนี้กำหนดระดับนัย

สำคัญทางสถิติ (Level of Significant) เท่ากับ 0.05

ผลการวิจัย

1. คุณลักษณะส่วนบุคคลของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบงานควบคุมโรคในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชายจำนวน 69 คนคิดเป็นร้อยละ 51.50 อายุระหว่าง 31 - 40 ปีจำนวน 58 คนคิดเป็นร้อยละ 43.28 อายุเฉลี่ย 35.83 ± 8.86 ปี อายุต่ำสุด 21 ปี อายุสูงสุด

57 ปี สถานภาพสมรสคู่จำนวน 84 คนคิดเป็นร้อยละ 62.69 ระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าจำนวน 99 คนคิดเป็นร้อยละ 73.88 รายได้ระหว่าง 10,001 - 20,000 บาทจำนวน 67 คนคิดเป็นร้อยละ 50.00 (Median = 20,000 บาท Minimum = 8,000 บาท Maximum = 42,500 บาท) ประสบการณ์การปฏิบัติงานป้องกันควบคุมโรคใช้เลือดออก 1 - 10 ปีจำนวน 70 คนคิดเป็นร้อยละ 52.24 (Median = 10 ปี Minimum = 1 ปี Maximum = 35 ปี) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวน ร้อยละ คุณลักษณะส่วนบุคคลของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบงานควบคุมโรค โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน (n = 134)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	69	51.50
หญิง	65	48.50
อายุ		
21-30 ปี	39	29.10
31-40 ปี	58	43.28
41-50 ปี	30	22.39
51 ปีขึ้นไป	7	5.23
Median = 36 ปี, S.D. = 8.86 ปี, Minimum = 21 ปี, Maximum = 57 ปี		
สถานภาพสมรส		
โสด	38	28.36
คู่	84	62.69
หม้าย/หย่า/แยก	12	8.95
ระดับการศึกษา		
< ปริญญาตรี	28	20.89
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	99	73.88
ปริญญาโทหรือสูงกว่า	7	5.23

ตารางที่ 1 จำนวน ร้อยละ คุณลักษณะส่วนบุคคลของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบงานควบคุมโรค
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น (ต่อ)

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน (n = 134)	ร้อยละ
รายได้		
≤ 10,000 บาท	20	14.93
10,001 - 20,000 บาท	67	50.00
20,001 - 30,000 บาท	36	26.87
30,001 บาทขึ้นไป	11	8.20
Median = 20,000 บาท, Minimum = 8,000 บาท, Maximum = 42,500 บาท		
ประสบการณ์การปฏิบัติงานป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออก		
1 - 10 ปี	70	52.24
11 - 20 ปี	44	32.83
21 ปีขึ้นไป	20	14.93
Median = 10 ปี, Minimum = 1 ปี, Maximum = 35 ปี		

2. ระดับการสนับสนุนจากองค์กรในการปฏิบัติงานป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออกของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบงานควบคุมโรคในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการสนับสนุนจากองค์กรอยู่ในระดับสูง ค่าเฉลี่ย 130.31 ± 12.42 (95%CI = 128.16 - 132.45) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าระดับการสนับสนุนจากองค์กรอยู่ในระดับสูงทุกด้าน ดังตารางที่ 2

3. ระดับการปฏิบัติงานการป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออกของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบงานควบคุมโรคในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น พบว่าในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติงานป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออกอยู่ในระดับสูง ค่าเฉลี่ย 154.82 ± 1.36 (95%CI = 152.13 - 157.51) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับสูงทั้ง 7 ด้าน ดังตารางที่ 3

4. ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม 134 ฉบับ กลุ่มตัวอย่างได้เสนอปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะทั้งหมด 108 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 80.59 ปัญหาอุปสรรคส่วนใหญ่คือการสนับสนุนจากองค์กรด้านวัสดุอุปกรณ์ร้อยละ 93.52 รองลงมาคือการปฏิบัติงานป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออกด้านการควบคุมการระบาดของโรคร้อยละ 90.74 ส่วนปัญหาอุปสรรคด้านที่พบน้อยที่สุดคือการเฝ้าระวังโรคแบบ Passive Surveillance ร้อยละ 68.52 ด้านข้อเสนอแนะ ส่วนใหญ่พบว่า การปฏิบัติงานป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออก การควบคุมการระบาดของโรค ร้อยละ 85.19 รองลงมาคือการสนับสนุนจากองค์กรด้านวัสดุอุปกรณ์ร้อยละ 84.26 ส่วนข้อเสนอแนะน้อยที่สุดคือการปฏิบัติงานป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออก การเฝ้าระวังโรคแบบ Passive Surveillance ร้อยละ 47.23 ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 2 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลจำแนกตามการสนับสนุนจากองค์การ
ด้านต่างๆ

การสนับสนุน จากองค์การ	จำนวน ร้อยละของระดับปัจจัย			ค่าเฉลี่ย (S.D.)	95%CI	แปลผล
	สูง	ปานกลาง	ต่ำ			
1. ด้านบุคลากร	83 (61.9)	38 (28.4)	13 (9.7)	40.28±3.71	39.65 - 40.92	สูง
2. ด้านงบประมาณ	73 (54.5)	46 (34.3)	15 (11.2)	35.73±4.25	34.99 - 36.46	สูง
3. ด้านการบริหาร	65 (48.5)	45 (33.6)	24 (17.9)	29.79±2.70	29.34 - 30.25	สูง
4. ด้านวัสดุอุปกรณ์	94 (70.1)	31 (23.1)	9 (5.8)	24.65±3.33	24.08 - 25.22	สูง
รวม	315 (235.0)	160 (119.4)	61 (44.6)	130.31±12.42	128.16 - 32.45	สูง

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลผลจำแนกตามการปฏิบัติงานป้องกันควบคุมโรครายด้าน

ลักษณะงาน	จำนวน ร้อยละของระดับปัจจัย			ค่าเฉลี่ย (S.D.)	95%CI	แปลผล
	สูง	ปานกลาง	ต่ำ			
1. การควบคุมการระบาดของโรค	107 (79.9)	24 (17.9)	3 (2.2)	28.89±3.32	28.32 - 29.46	สูง
2. เฝ้าระวังโรคแบบ Passive Surveillance	55 (41.1)	70 (52.2)	9 (6.7)	24.98±3.14	24.44 - 25.52	สูง
3. การมีส่วนร่วมของท้องถิ่นและชุมชน	98 (73.1)	26 (19.4)	10 (7.5)	24.67±3.56	24.06 - 25.28	สูง

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลผลจำแนกตามการปฏิบัติงานป้องกันควบคุมโรครายด้าน (ต่อ)

ลักษณะงาน	จำนวน ร้อยละของระดับปัจจัย			ค่าเฉลี่ย (S.D.)	95%CI	แปลผล
	สูง	ปานกลาง	ต่ำ			
4. สนับสนุนการควบคุมโรค ในโรงเรียน/วัด	64 (47.8)	52 (38.8)	18 (13.4)	21.92±2.22	21.21 - 22.04	สูง
5. ประสานงานหน่วยงาน/ องค์กรที่เกี่ยวข้อง	62 (46.3)	48 (35.8)	24 (17.9)	21.63±2.42	21.21 - 22.04	สูง
6. การประชาสัมพันธ์และแจ้ง ข้อมูลข่าวสาร	109 (81.3)	21 (15.7)	4 (3.0)	18.03±2.14	17.66 - 18.4	สูง
7. การเฝ้าระวังโรคแบบ Active Surveillance	109 (81.3)	21 (15.7)	4 (3.0)	14.81±1.73	14.52 - 15.11	สูง

ตารางที่ 4 ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานการป้องกันควบคุมโรคใช้เลือดออกของเจ้าหน้าที่
สาธารณสุขที่รับผิดชอบงานควบคุมโรคในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น

ปัญหาอุปสรรค	จำนวน (n = 108)	ร้อยละ
1. การสนับสนุนจากองค์การ		
1.1 ด้านบุคลากร	90	83.33
1.2 ด้านงบประมาณ	88	81.48
1.3 ด้านวัสดุอุปกรณ์	101	93.52
1.4 ด้านการบริหาร	85	78.70
2. การปฏิบัติงานป้องกันควบคุมโรคใช้เลือดออก		
2.1 การเฝ้าระวังโรคแบบ Passive Surveillance	74	68.52
2.2 การเฝ้าระวังโรคแบบ Active Surveillance	97	89.81
2.3 การมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชน	94	87.03
2.4 การประชาสัมพันธ์และแจ้งข้อมูลข่าวสาร	86	79.62
2.5 การควบคุมการระบาดของโรคใช้เลือดออก	98	90.74
2.6 การประสานงานหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง	92	85.18
2.7 สนับสนุนกิจกรรมการป้องกันควบคุมโรคในโรงเรียนและวัด	93	86.11

5. การสนับสนุนจากองค์การพบว่า ภาพรวมของการสนับสนุนจากองค์การมีความสัมพันธ์ระดับสูงทางบวกกับการปฏิบัติงานป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออกของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบงานควบคุมโรคในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.763, p\text{-value} < 0.001$) เมื่อพิจารณารายด้านการสนับสนุนจากองค์การพบว่า ด้านบุคลากรมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.612, p\text{-value} < 0.001$) ด้านงบประมาณมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.581, p\text{-value} < 0.001$) ด้านวัสดุอุปกรณ์มีความสัมพันธ์ระดับปานกลางทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.503, p\text{-value} < 0.001$) ด้านการบริหารมีความสัมพันธ์ระดับสูงทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.725, p\text{-value} < 0.001$) กับการปฏิบัติงานป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออกของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบงานควบคุมโรคในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น ดังตารางที่ 5

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานการป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออกของเจ้าหน้าที่

สาธารณสุขที่รับผิดชอบงานควบคุมโรคในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่นคือ ปัจจัยด้านการบริหาร ($p\text{-value} < 0.001$) ปัจจัยด้านงบประมาณ ($p\text{-value} < 0.001$) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อธิบายได้ว่าเมื่อปัจจัยด้านการบริหารเพิ่มขึ้น 1 หน่วย ทำให้การปฏิบัติงานการป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออกของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบงานควบคุมโรคในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น เพิ่มขึ้น 0.631 หน่วย ซึ่งสามารถพยากรณ์การปฏิบัติงานการป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออกของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบงานควบคุมโรคในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น ได้ร้อยละ 52.50 ปัจจัยด้านงบประมาณ เมื่อคะแนนของตัวแปรปัจจัยด้านงบประมาณเพิ่มขึ้น 1 หน่วย ทำให้การปฏิบัติงานการป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออกของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบงานควบคุมโรคในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่นเพิ่มขึ้น 0.219 หน่วย ซึ่งสามารถพยากรณ์การปฏิบัติงานการป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออกของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบงานควบคุมโรคในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น ได้ร้อยละ 55.90 ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 5 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ระหว่างการสนับสนุนจากองค์การกับการปฏิบัติงานป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออกของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบงานควบคุมโรคในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น

ปัจจัย	การปฏิบัติงานป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออก		
	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r)	p-value	ระดับความสัมพันธ์
การสนับสนุนจากองค์การรายด้าน	0.763**	< 0.001	สูง
ด้านบุคลากร	0.612**	< 0.001	ปานกลาง
ด้านงบประมาณ	0.581**	< 0.001	ปานกลาง
ด้านวัสดุอุปกรณ์	0.503**	< 0.001	ปานกลาง
ด้านการบริหาร	0.725**	< 0.001	สูง

** ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของการสนับสนุนจากองค์การต่อการปฏิบัติงานป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออกของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบงานควบคุมโรคในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น

ตัวแปร	B	Beta	T	P-value	r	R ²
1. การบริหาร	0.631	0.587	8.116	< 0.001	0.725	0.525
2. งบประมาณ	0.219	0.231	3.194	0.002	0.748	0.559

ค่าคงที่ = 0.637, F = 83.134, P-value < 0.001, Adjust R² = 57.60

วิจารณ์และสรุปผลการวิจัย

จากผลการศึกษาค้นคว้าพบว่าปัจจัยด้านการสนับสนุนจากองค์การมีผลต่อการปฏิบัติงานการป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออกของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบงานควบคุมโรคในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น คือปัจจัยด้านการบริหาร สอดคล้องกับการศึกษาของสิทธิพร นามมา⁽⁷⁾ พบว่าปัจจัยการสนับสนุนจากองค์การด้านการบริหารและด้านงบประมาณมีผลต่อการปฏิบัติงานป้องกันควบคุมโรคติดต่อ นำโดยแมลงของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดขอนแก่น และปัจจัยด้านงบประมาณสอดคล้องกับการศึกษาของคุณากร สุวรรณพันธ์⁽⁸⁾ พบว่าแรงจูงใจและการสนับสนุนจากองค์กรด้านบุคลากรและด้านงบประมาณมีผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของนักวิชาการสาธารณสุขระดับตำบล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการปฏิบัติงานป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออกเป็นกิจกรรมที่ต้องใช้งบประมาณมากกว่ากิจกรรมอื่น ๆ เพราะต้องใช้ในการซื้อสารเคมี และกิจกรรมก็เป็นแบบที่ต้องทำอย่างต่อเนื่อง แต่เนื่องจากปัจจุบันการได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณในการควบคุมโรคไข้เลือดออกยังไม่เพียงพอ หากบริหารจัดการไม่ีต้อาจทำให้การปฏิบัติงานป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออกไม่ประสบผลสำเร็จได้

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้การสนับสนุนงบประมาณสู่พื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชนโดยตรงและเพียงพอ
2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีบทบาทและให้การสนับสนุนงบประมาณในการป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออกเพิ่มขึ้นและเพียงพอ
3. ส่งเสริม สนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออก รวมทั้งมีความตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาโรคไข้เลือดออก

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษารูปแบบปัจจัยการสนับสนุนจากองค์การด้านบุคลากร และด้านวัสดุอุปกรณ์ต่อการปฏิบัติงานป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออกของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ปฏิบัติงานควบคุมโรคในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

กิตติกรรมประกาศ

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น รวมทั้งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ทุกท่าน ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบงานควบคุมโรคทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

เอกสารอ้างอิง

1. ศุขธิดา อุบล และจันทพงษ์ วัชสี, บรรณาธิการ. ไข้เลือดออกแดงก่ำ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน; 2549.
2. กลุ่มโรคไข้เลือดออก. สำนักโรคติดต่อฯ โดยแมลง กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. คู่มือการประเมินตัวชี้วัดงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกระดับจังหวัด ปี 2552. นนทบุรี; 2552.
3. Schermerhorn R, Hunt G, Osborn N. Organizational Behavior. New York: John Wiley & Sons; 2003.
4. ทองหล่อ เดชไทย. หลักการบริหารงานสาธารณสุข. พิมพ์ครั้งที่ 3 ฉบับปรับปรุง. กรุงเทพฯ: สามเจริญพาณิชย์; 2545.
5. อรุณ จิรวัดมนกุล. ชีวสถิติ. ขอนแก่น: โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา; 2534.
6. สำเร็จ จันทรสวรรณ และสุวรรณ บัวทวน. ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. ขอนแก่น: ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น; 2547.
7. สิทธิพร นามมา. การสนับสนุนจากองค์การที่มีผลต่อการปฏิบัติงานป้องกันควบคุมโรคติดต่อฯ โดยแมลงของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดขอนแก่น. การศึกษาอิสระปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารสาธารณสุข บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น; 2552.
8. คุณากร สุวรรณพันธ์. แรงจูงใจและการสนับสนุนจากองค์กรที่มีผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของนักวิชาการสาธารณสุขระดับตำบล. วิทยานิพนธ์ปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารสาธารณสุข บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น; 2551.